

KAP MET KIJVEN

Achter elke succesvolle vrouw staat een clubje vrouwen voor haar te juichen. Stop met kinnesinne, schrijfster **Alma Mathijzen** (35) pleit voor zusterschap.

WIJ EEN SISTERHOOD?" VROEG IK MIJN BESTE VRIENDIN. ZE KEEK OP VAN EEN ZAK BUGLES

haar hand in had laten zakken. "Wat?", zei ze verward. "Sisterhood, zijn wij dat?" We kwamen er niet helemaal uit. Ben je een heb je een *sisterhood*? Het is me allemaal nog steeds niet echt duidelijk. Toch hoor je het de laatste jaren overal.

dat ik in aanraking kwam met de term was in New Orleans. Ik schreef daar aan een boek over misbruik en had me aangemeld cursus voor 'overlevers van seksueel geweld'. Ik kwam aan in een ruimte op de vierde verdieping, in de hoek lagen yogamatten, op hingen aankondigingen van de verschillende cursussen: acupunctuur, yoga, stand-upcomedy, massage, schilderen en zingen. "Ben ik achter me. De vrouw met wie ik eerder had gemaild over mijn deelname groette me zonder een hand te geven. Ze lachte. De eerste die na mij naar binnen liep, was een lange vrouw van begin dertig met kort, springerig haar. Ook zij groette van een stapte een oudere dame binnen, ze droeg een pruik met glanzende krullen. Zij knikte naar me zonder haar naam te zeggen. "Ze

wil liever Honey Bear worden genoemd", vertelde de vrouw met wie ik mailde. In een kring van zes stoelen, waarvan er twee leeg waren, begonnen we met een ademhalingsoefening, die niet vooraf werd aangekondigd. Toen zei iedereen een *check-in word*. Ik wist niet wat het betekende. "Vertel maar hoe je je voelt in één woord", legde de cursusleidster uit. "Vol verwachting", antwoordde Honey Bear meteen. Ik had geen idee wat ik moet zeggen. Ik was zenuwachtig, ik zing nooit, ik wist niet meer waarom ik hier was. Moest ik over mijn eigen ervaringen met seksueel geweld praten? Wilde ik dat wel? Tientallen gedachten schoten door mijn hoofd en dat moet te zien zijn geweest, want de vrouw met wie ik mailde, nam weer het woord: "Je kunt zeggen wat je wilt, dit is een *sisterhood, we're in this together*." "Nerveus", zei ik uiteindelijk, want dat was precies hoe ik me voelde. Maar aan het einde van de les was mijn angst compleet weggeëbd. Hoe pathetisch het misschien ook klonk, zingen hielp. Ik zong vreselijk vals en niemand die me daarop attendeerde. Is dat wat *sisterhood* is? Of getuigt het juist van zusterschap om iemand te vertellen dat ze vals zingt? Ik neig toch naar de eerste optie, zeker omdat ik geen professionele zangcarrière najaag. Wat steek ik ervan op te weten hoe vals ik wel of niet zing? Elke dinsdag en donderdag bleef ik naar mijn zangclubje gaan, we zongen voornamelijk oude hymnen, vol

HET BEELD VAN VROUWEN DIE ELKAAR AAN DE HAREN NAAR BENEDEN TREKKEN, IS EEN SEKSISTISCH STEREOTYPE

herhalingen en halve tonen. Ik zong mee uit volle borst, ik geloof zelfs dat ik aan het einde van mijn residentie bijna zuiver was, ook al had niemand me terechtgewezen.

Sisterhood is dus steun geven aan andere vrouwen, je verbonden voelen en opkomen voor elkaar, op elke mogelijke manier. Madeleijn van den Nieuwenhuizen, bekend van het Instagram-account Zeikschrift, waarin ze kritisch kijkt naar vooroordelen in de media, beaamt dat: **"Sisterhood betekent voor mij dat vrouwen elkaar waar mogelijk een extra duwtje in de rug geven. Het is een vorm van aanmoediging of stimulans die impliceert: *I got your back*, en ik erken dat we dat als vrouwen extra goed kunnen gebruiken. Dat klinkt een beetje gezapig misschien, maar het hangt samen met het feit dat vrouwen op andere fronten nog systematisch worden tegengewerkt door nauwe sociale verwachtingen die een lange geschiedenis hebben."**

Hasna El Maroudi, die samen met Clarice Gargard het feministische media platform Lilith opzette, is het daar ook mee eens: "Wij vrouwen moeten elkaar een push naar voren geven. Dat kan op zo veel manieren. Ik heb een app-groep met Clarice en journalist Joyce Brekelmans, waarin ik al mijn stukken als eerste deel. Niets gaat ongezien langs hen heen. Ze zijn altijd kritisch en eerlijk. Ik kan me niet voorstellen dat mannen hun stukken zo laten checken. Vrouwen moeten twee keer zo hard werken om hogerop te komen, en vrouwen van kleur al helemaal."

Dit positieve beeld van elkaar toejuichen en omhoog helpen, staat in contrast met de manier waarop onderlinge relaties tussen vrouwen in de media worden voorgesteld. Dan gaat het vaak over de zogenaamde krabbenmand: vrouwen die elkaar neerhalen, in plaats van steunen. Vorige week keek ik op een loze avond *Holland's Next Top Model*. De

modellen moesten voor een videoshoot doen alsof ze naar een feest toerenden. De jongens mochten samen van de trap af – 'rebels' en 'speels', kregen ze als regieaanwijzingen mee. De meisjes moesten de trap op met als boodschap dat jaloezie en afgunst de boventoon diende te voeren. Er werd aan benen getrokken, gesnauwd en gescholden. De dames mochten elkaar duidelijk de bovenste treden van de trap niet gunnen.

Een ander voorbeeld: de eeuwigdurende, zogenaamde vete tussen Angelina Jolie en Jennifer Aniston, nota bene om een man: Brad Pitt. Nadat hij de *Friends*-actrice had verlaten om voortaan als Brangelina door het leven te gaan, zou Aniston haar rivale Jolie – als we de roddelpers mochten geloven – het liefste in een pan kokend zoutzuur hebben gestopt. Ergens weten we wel dat het in werkelijkheid vast anders zal zijn, zeker jaren na dato. Maar toch worden we verleid om mee te gaan in het verhaal. Stel je nou eens voor dat het andersom zou zijn. Wat als Billy Bob Thornton, de ex van Jolie, en Brad Pitt onder een vergrootglas kwamen te liggen? Het is waarschijnlijk dat daar ook wat gevoelens werden gekrenkt toen Angelina en Brad een stel werden. Maar de mannen werden met rust gelaten, terwijl de vermeende gevoelens van de twee vrouwen werden uitgepluisd.

"Verbale agressie tussen vrouwen krijgt disproportioneel veel aandacht," zegt Van den Nieuwenhuizen, "die volgens mij voortkomt uit sensatielust en het idee van twee vechtende, vlechijestrokkende krengen. Het is een seksistisch stereotype, zelfs al komt het in de praktijk weleens voor. Maar ja, agressie tussen mannen of mannen en vrouwen komt net zo goed voor, alleen dan zonder dat stereotype." Ook coach Vréneli Stadelmaier plaatst kanttekeningen bij het beeld: "Mensen hebben het over de krabbenmand maar ik zie hem niet. Twee jaar geleden was de krabbenmand nog springlevend, maar er is al zoveel veranderd, door bewustwording en doordat vrouwen echt meer in *sisterhood* zijn gaan geloven."

Hoe kunnen we voorkomen dat we worden meegenogen in het beeld van vrouwen die elkaar aan de haren naar beneden trekken? Stadelmaier is daar heel duidelijk over: "Stop met roddelen. Dat is het gewoon niet. En houd elkaar scherp. Zeg tegen je vriendin die een smakelijke anekdote over een gezamenlijk kennis begint te vertellen: 'Laten we over haar praten als ze erbij is.' Roddelen geeft een geheimzinnig gevoel, maar het helpt niemand verder."

En wat te doen als we keer op keer geconfronteerd worden met vechtende vrouwen in de media? "De tv uitzetten", zegt Stadelmaier lachend. "En blij ageren. Als vrouwen niet boos waren geworden, hadden we nu nog steeds geen stemrecht. Als vrouwen niet met hun blote buik de straat op waren gegaan, hadden we geen abortusrecht. Blijf ageren en accepteer nooit. Dat kan natuurlijk met humor en een knipoog. Maar dat hoeft niet; als je boos bent, durf dan ook boos te zijn." Ik ga proberen me te houden aan de adviezen van Stadelmaier. Gelukkig helpen de media de laatste tijd ook mee. Als het publiek niet meer kijkt naar oersaai opgeklopte vrouwenruzijs krijgen we iets nieuws: verzoening. Zoals tussen zangeressen Katy Perry en Taylor Swift, wier publieke vete jarenlang gretig werd gevoed door de pers. Inmiddels hebben ze hun strijdbijl begraven en vormen ze nu een heuse *sisterhood*. Vast deels uit commerciële motieven, ook Katy en Taylor voelen kennelijk aan dat vrouwen geen zin meer hebben elkaar neer te halen. Wellicht is dit de opmars naar een nieuw tijdperk.

"Jij bent mijn conculega", zei een vrouw met wie ik solliciteerde naar dezelfde baan ooit tegen me, vlak voordat ik naar binnen moest. Ze gaf me vervolgens een vette knipoog. Ik wist niet goed of ik moest lachen, het voelde vooral erg ongemakkelijk. Uiteindelijk kregen we beiden de positie niet. Dat maakt me weinig meer uit, maar dat woord stoort me nog steeds. **Een conculega is ten eerste een heel lelijke samenvoeging, ten tweede is het iemand van wie je vermoedt dat die jouw plaats wil inpikken. Als je conculega iets verwerft, betekent dat winst voor haar en verlies voor jou. Ik dacht direct toen ze het zei: er is genoeg taart voor beiden. Desnoods bak ik zelf een nieuwe.** En nu we toch bezig zijn: laten we het woord *frenemy* (een samenvoeging van *friend* en *enemy*) ook meteen overboord gooien. Beide termen doen vooral negatief aan. Waarom zou ik niet blij zijn voor een andere vrouw? Een veel prettigere emotie, en bovendien staat het chiquer. Eventuele jaloerse gevoelens ga ik negeren. Ik wil mijn tijd niet stoppen in conculega's en *frenemies*.

Het is trouwens een mythe dat alleen vrouwen dergelijk lelijk gedrag vertonen. Onlangs was ik op een gala, een vrouw aan een tafel voor me droeg een glimmende jurk met spaghettibandjes, die tot net over haar heupen kwam. Iemand naast me fluisterde: "Zie je hoe bloot ze is? Voor haar leeftijd ook nog eens. Ziet er toch niet uit?" Haar bleke huid was inderdaad volop aanwezig, haar décolleté was niet meer zo

parmantig als het misschien ooit geweest was. Maar wat deed dat ertoe? Ik vond het heerlijk om naar haar te kijken, zo zelden mag ik borsten van oudere vrouwen zien. Terwijl die net zo mooi zijn als borsten van jonge vrouwen. Ik hield van haar bravoure – ze was uit, en dat zou de hele wereld merken. Ik draaide me om naar de persoon die me zo bevooroordeeld toefluisterde en zei: "Ik wilde dat er meer vrouwen waren als zij." En voor de duidelijkheid: de fluisteraar in kwestie was een man. Mannen roddelen namelijk net zo graag, alleen hebben zij zich vrij weten te pleiten in de beeldvorming.

Om er nog even de klassieker van Madeleine Albright in te gooien: "*There is a special place in hell for women who don't help other women.*" En hoewel deze uitspraak ons een spiegel heeft voorgehouden, vraag ik me ook af of die ons nu verder zal helpen. Want Albright verwijst naar het cliché dat vrouwen elkaar neerhalen, dat die realiteit bestaat. En juist die fabel moet eraan. Dat kan, stelt El Maroudi: "We leven in een tijdperk waar enorm veel vooroordelen kapot worden gemaakt. Ik hoop dat mensen gaan beseffen dat vrouwen niet allemaal hetzelfde zijn. Er bestaat niet één soort vrouw. Ik ben niet eens zelf altijd dezelfde vrouw, dat verschilt van dag tot dag."

Ik ga haar uitspraak in mijn geheugen knopen en ik zal nooit meer vergeten dat zusterschap overal kan optreden. Op de werkvloer, doe de collega te steunen die graag promotie wil maken. In het café door niet te roddelen, hoe lekker het ook voelt. Sisterhood kan zelfs vriendschap zijn, simpelweg door samen op de bank Bugles te eten.

**BLIJ ZIJN VOOR
DE ANDER IS
VEEL PRETTIGER
DAN JALOEZIE
BOVENDIEN STAA
HET CHIQUER**